

Sygn. akt V KK 347/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **R. M.**

skazanego za czyn z art. 286 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 października 2022 r.,

w trybie art. 535 § 3 k.p.k., kasacji obrońcy skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt II AKa 133/20,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu

z dnia 1 sierpnia 2019 r., sygn. akt II K 160/17,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego R. M. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 1 sierpnia 2019 r., sygn. akt II K 160/17, R. M. został uznany za winnego czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt I). Wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcie w przedmiocie wynagrodzenia obrońcy z urzędu (pkt II) i kosztów procesu (pkt III).

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca R. M., zaskarżając ww. wyrok w całości i zarzucając:

1/ obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez dokonanie dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a mianowicie:

- poprzez nieprzyznanie waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego w zakresie zamiaru spłaty pożyczki, mimo że Sąd uznał, iż w pozostałym zakresie wyjaśnienia oskarżonego są w pełni wiarygodne;

2/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

- przyjęcie, że oskarżony działał z zamiarem bezpośrednim kierunkowym, gdy w istocie miał on zamiar spłaty pożyczki,
ewentualnie

3/ rażącą niewspółmierność kary, jako że orzeczona kara jawi się jako zbyt surowa i nie uwzględnia w sposób właściwy okoliczności dotyczących sądowego wymiaru kary.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uniewinnienie oskarżonego R. M. od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie „zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uznanie oskarżonego za winnego i wymierzenie mu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na podstawie art. 69 § 1 k.k. w brzmieniu do dnia 30.06.2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k.”.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt II AKa 133/20, wyrok Sądu I instancji został utrzymany w mocy (pkt 1). Wyrok Sądu odwoławczego zawierał ponadto rozstrzygnięcie w przedmiocie wynagrodzenia obrońcy z urzędu (pkt 2) i kosztów procesu (pkt 3).

Kasację od powyższego wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego. Zaskarżył go w całości i zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 452 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., polegające na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez niedostateczne rozważenie okoliczności

w postaci postępowania karnego prowadzonego przeciwko prezesowi zarządu spółki J. S.A. oraz jej prokurentom, gdy tymczasem jest to okoliczność istotna dla ustalenia, czy został popełniony czyn zabroniony przez oskarżonego R. M., jak również niedopuszczeniu dowodu z przesłuchania K. M. w świetle nowych okoliczności sprawy, co w konsekwencji doprowadziło do niewyjaśnienia, nierozpoznania istoty sprawy, a tym samym do rażącej niewspółmierności orzeczonej kary. Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku, jako Sądowi odwoławczemu, do ponownego rozpoznania. Kasacja zawierała także wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego nią wyroku.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej i o nieuwzględnienie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego kasacją wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W zarzucie obrońca kwestionuje rzetelność kontroli odwoławczej przede wszystkim z punktu widzenia nieuwzględnienia dwóch inicjatyw dowodowych obrony, zgłoszonych na etapie apelacyjnym: o przeprowadzenie dowodu z akt sprawy II K 123/19 Sądu Okręgowego w Toruniu oraz o przesłuchanie K. M. w charakterze świadka. Analiza kasacji oraz akt sprawy prowadzi do wniosku, że Sąd odwoławczy nie naruszył rażąco przepisów wskazanych przez skarżącego. Sam fakt nieuwzględnienia inicjatywy dowodowej strony nie oznacza jeszcze zaistnienia rażącego naruszenia prawa. Sytuacja taka jest bowiem wprost przewidziana w przepisach k.p.k. (art. 170 § 1 k.p.k.; art. 452 § 2 k.p.k.). Dlatego też każdorazowo konieczne jest przeanalizowanie decyzji odmownej co do wniosku dowodowego strony w okolicznościach konkretnej sprawy.

Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zajął trafne stanowisko, które należy umotywować, iż postępowanie o sygn. akt II K 123/19 Sądu Okręgowego w Toruniu pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. W ramach tego postępowania oskarżonymi są prezes zarządu i

prokurenci spółki J. w związku z udzielaniem pożyczek w ramach działalności spółki i dążeniem do przejmowania nieruchomości stanowiących zabezpieczenia udzielanych pożyczek. Pogląd Sądu Apelacyjnego, że ewentualna odpowiedzialność karna osób związanych ze spółką J. pozostaje kwestią odrębną, niezależną od odpowiedzialności karnej R. M., został należycie i przekonująco wyjaśniony. Oszustwo popełnione przez R. M. polegało na wprowadzeniu w błąd spółki J. co do tego, iż K. M. jest jedynym właścicielem nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie pożyczki. Okoliczność tę sam skazany przyznał w swoich wyjaśnieniach, dodając także, że bez takiego wprowadzenia w błąd pożyczkodawcy pożyczka prawdopodobnie nie zostałaby udzielona (wyjaśnienia k. 634). Trafne jest w tym zakresie stanowisko Sądu odwoławczego, znajdujące oparcie także w orzecznictwie Sądu Najwyższego, iż przepis art. 286 § 1 k.k. nie wymaga, aby w celu wprowadzenia w błąd sprawca podejmował szczególne czynności, polegające na działaniu podstępny lub chytrym. Dla uznania, że mamy do czynienia z wprowadzeniem w błąd, wystarczające jest każde, jakiegokolwiek działanie, które może doprowadzić do powstania błędnego wyobrażenia o rzeczywistości u osoby rozporządzającej mieniem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2003 r., V KK 324/02). Trafne jest także stanowisko Sądu odwoławczego w zakresie braku zamiaru spłaty uzyskanej pożyczki przez skazanego. Jak słusznie wskazał ten Sąd, do uzyskania środków z niej pochodzących doszło w czasie pobytu R. M. na przerwie w wykonaniu kary pozbawienia wolności, a więc nie miał on ani sposobności, ani perspektyw pozyskiwania środków finansowych na spłatę zadłużenia, a ponadto pożyczka nie została spłacona.

Słuszne jest też stanowisko Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, że powstanie szkody w mieniu pokrzywdzonego nie jest koniecznym warunkiem dla przyjęcia, iż doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., V KKN 96/99). W kasacji obrońca eksponuje to, że pokrzywdzona spółka nie doznała szkody, albowiem należność główna została zaspokojona ze sprzedaży nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie pożyczki, powołując na tę okoliczność m.in. treść zeznań B. S.. Jednakże w świetle kategoriycznego stanowiska, że zaistnienie szkody nie jest warunkiem *sine qua non* przestępstwa oszustwa, ta argumentacja nie mogła

okazać się skuteczna. Sąd Apelacyjny wyraził w uzasadnieniu swego orzeczenia słuszny pogląd, że z punktu widzenia wypełnienia znamion typu czynu zabronionego z art. 286 § 1 k.k. kluczowe jest rozporządzenie mieniem kwalifikowane jako niekorzystne z punktu widzenia obiektywnych interesów pokrzywdzonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2020 r., II KK 21/19). Dla zaistnienia tego przestępstwa wystarczającym jest zatem ustalenie, że pokrzywdzony nie zawarłby umowy, gdyby wiedział o okolicznościach, które były przedmiotem wprowadzenia go w błąd przez sprawcę. Dla wprowadzenia w błąd skutkującego niekorzystnym rozporządzeniem mieniem wystarczające jest celowe wywołanie błędnego wyobrażenia o okolicznościach decydujących o rozporządzeniu mieniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2021 r., V KK 609/19).

W realiach tej sprawy wprowadzenie w błąd spółki J. przez skazanego nie budzi wątpliwości i zostało przez niego przyznane. W świetle powyższych rozważań nie sposób uznać, aby Sąd odwoławczy rażąco naruszył prawo, w sposób, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k., nie uwzględniając inicjatywy dowodowej obrony i stając na stanowisku, że postępowanie o sygn. akt II K 123/19 Sądu Okręgowego w Toruniu pozostaje bez znaczenia dla odpowiedzialności karnej R. M..

Skarżący zarzuca także Sądowi odwoławczemu niezasadne oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie K. M.. Jak podaje w kasacji, miałoby to mieć miejsce z uwagi na fakt prowadzenia postępowania przeciwko przedstawicielom spółki J., aby K. M. mogła odnieść się do tych nowych okoliczności. Sąd odwoławczy oddalił wniosek dowodowy obrony na rozprawie apelacyjnej w dniu 23 listopada 2021 r. (k. 748). Decyzja ta nie stanowi rażącego naruszenia art. 452 § 3 k.p.k. Słusznie Sąd Apelacyjny przyjął, że okoliczność wskazana przez obrońcę jako uzasadnienie dla przeprowadzenia tego dowodu nie ma znaczenia dla odpowiedzialności karnej R. M., na co wskazano już powyżej. Tym samym argumentacja Sądu odwoławczego, że przedmiotowy wniosek zmierza do przedłużenia postępowania, nie budzi zastrzeżeń. W obecnie obowiązującym modelu postępowania odwoławczego obowiązkiem Sądu II instancji jest uzupełnienie postępowania dowodowego w sytuacji, gdy dostrzega on braki w zakresie dotychczas przeprowadzonych dowodów, ale z zastrzeżeniem, iż jest to z

jednej strony możliwe, a z drugiej, ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2021 r., V KK 512/19). Podsumowując, w okolicznościach tej sprawy oddalenie wniosku dowodowego obrony nie stanowiło rażącego naruszenia prawa, które mogłoby mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, że w ramach postępowania pierwszoinstancyjnego K. M. odmówiła składania zeznań (k. 690, 692v).

Podsumowując, kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co doprowadziło do jej oddalenia w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Z uwagi na oddalenie kasacji w trybie art. 535 § 3 k.p.k., bezprzedmiotowe było rozpoznanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego nią wyroku.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

[as]